
Оригинални научни рад

Др Зоран Милошевић

UDK: 32(470+571);32(44):2-79;32(450):2-79

Институт за политичке студије, Београд

НОВА ДРЖАВНА ПОЛИТИКА РУСИЈЕ И НЕКИХ ЕВРОПСКИХ ДРЖАВА ПРЕМА ВЕРСКИМ СЕКТАМА

Од 1997. године државни органи Руске Федерације почињу организованно праћење рада „иностраних религиозних организација“¹, а 2000. године сазнања по овом питању унета су у „Концепцију националне безбедности и супротстављања религиозном екстремизму Руске Федерације“. Поред тога, правосудни органи Русије су припремили уникатну анализу о делатности „нетрадиционалних религиозних удружења на територији Руске Федерације“, а Министарство образовања је овај документ (№ 549/28-16) са потписом заменика министра Чепурниха проследило свим образовним субјектима у држави.

У овој анализи Министарства правосуђа, између осталог, наводи се да на простору Руске Федерације „иностране религиозне организације“ (секте) наносе штету поједницима, друштву и самој држави.² Под утицај различитих секти потпао је значајан број становника Русије. На пример, „Муновци“ и „Сајентолози“ контролишу по 10.000 људи, а „Јеховини сведоци“ – сто хиљада. Према руским незваничним подацима, у самој Русији око милион људи је укључено у рад око 700 секти, од тога у самој Москви око 40.000. Ове скете

¹ Појам је увела «Концепција националне безбедности и супротстављању религиозном екстремизму у Руској Федерацији» донесена од стране председника В. Путина, 10. јануара 2000. године.

² Тайные цели новых религий на территории России, http://www.pravoslavie.ru/journal/society/pismo_ministra?htm 2

имају сасвим конкретне циљеве, а према Концепцији, секте су дошле из иностранства да унесу раскол у руско друштво, и измене национални образац мишљења и стила живота. „Из иностранства се помаже рад екстремиста, усмерених на то да унесу раскол у традиционално, за Русе православље, ислам, будизам и јудаизам, како би се изазвала снажна унутрашња конфесионална конфронтација са масовним противправним понашањем и изгредима“.³ Ови нетрадиционални религиозни покрети посебно насрћу на децу, па је тако у Владивостоку покушано од стране „Аманда Марг-а“ оснивање вртића.⁴ Новац за овај пројекат је дошао из иностранства. Мунова унификациона (тзв.) црква у Руској Федерацији ради под окриљем „Федерације жена“ (Жене за мир у свету). Чланови секте преко учитеља, чланова организације, спроводе пропаганду својих религиозних идеја међу ученицима, без обзира на забрану таквог рада. Њихова делатност је примећена и међу студентском омладином.

Друга иностранна религиозна организација „Христова црква“⁵ спроводи мисионарску делатност уз помоћ курсева страних језика.

У северозападним регионима Русије активно делује „Светски духовни универзитет Брахма Кумарис“ који за покривање своје делатности користи УНЕСКОВ пројекат „Међународна година културе мира“, али и образовне и културне програме.

У Централној Русији запажена је поновна активизација делатности међународне религиозне организације „Армија спаса“. Њихови адепти се труде да прошире свој утицај на омладину и војнике. Службено, ова секта представља Евангелистичку протестантску грану хришћанске цркве, а у суштини „Армија спаса“ је једна милитаризована религиозна организација с израженим хијерархијским устројством. „Армијом спаса“ се руководи из иностранства, а из истих извора потичу и финансије.

Према мишљењу руских експерата делатност иностраних секти у сфери образовања има за циљ да разбије национално сазнање и снизи ниво отпорности и супротстављање деструктивним религиозним организацијама.⁶

Анализа циљева и жеља иностраних невладиних и религиозних организација на територији Руске Федерације је показала да низ иностраних др-

³ Исто.(подвлачење З.М.)

⁴ *Как зацщитить вашей ребенка?*, Сборник статей, Даниловский благовестник, Москва 2003.; К. В. Кислюк, О. Н. Кучер, *Религиоведение*, Феникс, Ростов-на-Дону/Торсинг, Харьков, 2003, стр. 436 – 469.

⁵ Ова секта је била изузетно активна на простору бивше Југославије, посебно за време рата у Босни и Херцеговини и до бомбардовања СР Југославије, односно Србије. После тога њен рад је одједном престао.

⁶ Олеся Николаева, *Православие и свобода*, Москва, 2002, стр. 57 и 344

жава жели да искористи образовање за стварање дуготрајног канала утицаја на омладину да би их трајно „инфицирали“ западним вредностима.

Представници оваквих иностраних организација, попут „Јеховиних сведока“, „Унификационе цркве“, „Сајентолошке цркве“ („Хуманитарног центра Хабарда“), „Истинске православне цркве“, „Христове цркве“ („Бостонски покрет“), „Аум Шинрикјо“, „Црква Исуса Христа светаца последњих дана“ (Мормони), „Новоапостолска црква“ групе „сатаниста“ и других (свих око 700) користе, заправо, религију, образовне и културне пројекте и иницијативе с циљем сакупљања информација о Русији, истовремено носећи пламен сепаратистичке идеологије у односу на централну државу.⁷

Странци користе сва средства за учвршћивање својих позиција у државним органима Русије и субјектима Руске Федерације. У мноштву општина које су под њиховим утицајем калем се религиозни фанатизам, екстремизам, пропагира се асоцијалност, непоштовање уставних обавеза, те наноси штета нормалном, психичком и физичком здрављу људи.⁸

Мисионарске организације потпуно су усмерене на стварање, наравно међу руским становништвом, услова за потпуну замену „социјално-психолошког обрасца“, по коме је све боље од хиљадугодишње традиције и вредности руске културе и државе, све боље од руског националног идентитета, све боље од љубави према руској држави и домовини, итд.

⁷ Такав пример су и Висарионци. Иако Висарионци нису у потпуности инострана секта, пошто је њихов „оснивач“ Рус, Сергеј Анатолјевич Тороп, рођен 1961. године у Краснодару, она је, ипак, овде убројана због извора финансирања и начина функционисања. Наиме, сајт ове организације се уређује и објављује у САД, а новац потиче од америчких донација. Према руским истраживачима живот припадника ове секте одвија се строго у комуни и са применом екстремног вегетаријанства у исхрани (без млека и млечних производа). Сваки контакт са спољашњим светом им је забрањен, такође и читање књига, новина, слушање радија, гледање телевизије...

Стварни циљ Висарионаца, дакле, није религија и „спасење“ људи него извођење једног експеримента. Наиме, он је примио од САД око 10 великих новчаних донација да би спровео експеримент под називом „Преживљавање људи у условима социјалних и природних катаклизми“ чији је смисао проверити да ли човек може издржати да живи у средини каква је Сибир, без меса и млека, а на соји и биљној масти. То је разлог зашто Сергеј А. Тороп исцрпљује своје следбенике вегетеријанском исхраном.

Истина о Висарионцима изашла је на видело када се један сиромашни Рус обратио за помоћ, пошто је његова жена са двоје мале деце после само једног слушања Висариона започела дијететску исхрану деце (давала им је само овас и пшеницу – у сировом стању), а после неколико дана је напустила породицу оставивши писмо следеће садржине: „Одлазим ради стварања новог друштва и продужења људског рода који ће живети у XXI веку. Скоро ће настати крај света и ми више нећемо дисати на уста, већ на кожу...“. Види: Андрей Полинский, Росийского лжехриста финансируют из США, http://www.pravoslavie.ru/journal/society/vicc_sekt.htm

⁸ Тайные цели новых религий на территории России, http://www.pravoslavie.ru/journal/society/pismo_ministra?htm.

Од исламских организација овог профила спомињу се само „Вехабити“ који међу муслиманима Русије заговарају антисоцијалне и антидржавне идеје.

Поред ове акције Министарстава правосуђа и образовања Руске федерације потребно је спомнути да је проблем „иностраних религиозних организација“ (секти) обрађен и у „Концепција националне безбедности и супротстављању религиозном екстремизму у Руској Федерацији“ из 1997. и 2000. године. Концепција представља основни документ којим се излажу погледи руководства државе на очување безбедности, људи, друштва и државе од угрожавања из земље и иностранства.

У првој Концепцији, оној из 1997. године, постојао је став о „важној улози Руске православне цркве и цркви других конфесија у очувању духовних вредности“, а поводом секти је писало: „...неопходно је пратити деструктивну улогу различитих религиозних секти, које наносе значајну штету духовном животу руског друштва и које, саме по себи, представљају сталну опасност за живот и здравље грађана Русије. Секте се користе и као параван за противправну делатност“.⁹ Нова Концепција је променила акценат, те овај део гласи: „Национална безбедност Руске Федерације захтева да се заштити културно и духовно наслеђе, историјска традиција и норме друштвеног живота, ... државна политика је у обавези да у области духовног и социјалног васпитања становништва искористити и забрану коришћења електронских средстава масовне комуникације за програме у којима се пропагира насиље, ... а такође, мора садржавати у себи и супротстављање негативном утицају иностраних религиозних организација и мисионара“.¹⁰ Разлика је очигледна. Ако је 1997. године национална безбедност имала за задатак чување духовности и културе и то као друштвено-државни задатак, нова Концепција из 2000. године опредељује да је то функција државне политике. У новој Концепцији опредељен је и сам објекат од кога стиже опасност. Уместо секти то су иностране религиозне организације.¹¹

Иначе у широј Науци о религији¹² у Русији се перманентно изучавају секте. Такође, издвојен је и посебан предмет „Наука о сектама“ (Сектоведение) који је адекватан западном универзитетском предмету „Нови религиоз-

⁹ Павел Чинилин, Концепция национальной безопасности Российской Федерации и противодействие религиозному экстремизму, <http://iriney.vinchi.ru/legal/001.htm>

¹⁰ Исто.

¹¹ Види: Кривельская Н. В., *Секты: угроза и поиск защиты*, Фонд «Благовест», Москва, 1999.

¹² На простору бившег Совјетског Савеза укоренила су се два универзитетска предмета која изучавају област религије. То је Наука о религији и Социологија религије. Види: Зоран Милошевић, „Наука о религији“ у Белорусији – између марксистичке традиције и захтева савремености, Зборник радова са научног скупа Традиција и савременост, Бања Лука 4-6. новембар 2004., Бања Лука, 2004, стр. 805 – 822.

ни покрети“. У оквиру Науке о религији, а посебно Науке о сектама разликује се више врста секти: послератни еклектичари (Сајентологија, Мунова унификациона црква), псевдохиндуистичке (Харе Кришна, Трансцендентална медитација, Тантра-Сангха, Шри Чинмој, Брахма Кумарис, Саи Баба, Ошо Раџниш, Искуство живота, Сахаџа-јога), псевдобиблијске (Породица, Христова црква, Неопедесетници), постсовјетске (Анастасија, Бело братство, Висарионовци, Сект Адамита...), окултне (Антропозофија/валдорфска педагогија, Астрологија, Неокабалистика, Култ Чинг Хај, Нови Акропољ, Њу ејџ, Рерихијанство, Сатанисти, Теософија, Фалунгун), псевдоправославне секте (учење свештеника Анатолија Хармајева, Георгија Кичетова, „Апричное братство“, Клуб самоубица...), комерцијалне, педагошке, псевдо-исцелитељске и психо-култови.

Забрана рада Јеховиним сведоцима у Москви

На примену Концепције у руском друштву чекало се, бар када су у питању Јеховини сведоци, четири године. Наиме, Галовински регионални суд северног административног округа града Москве, на основу тужбе јавног правобраниоца донео је пресуду 26. марта 2004. године којом се „забрањује даљи рад религиозне организације ‘Религиозна општина Јеховиних сведока’ у граду Москви“. Образложење ове пресуде представља, у ствари, занимљиво правно и научно штиво. Пресуда је, другим речима, добар научни рад.

Јавни правобранилац је у тужби захтевао забрану рада Јеховиних сведока у Москви због:

- ширења верске нетрпељивости,
- активности на пропагирању екстремизма,
- прописивања својим члановима понашања која доводе до разарања породице, угоржавања личности, права и слобода грађана, склоности ка самоубиству или због одбијања медицинске помоћи ради верских убеђења, подстицања на неизвршавање законом прописаних грађанских обавеза и увлачење деце у рад религиозне организације,
- нарушавања Устава Руске Федерације, те федералних закона и проповедање понашања супротних закону,
- негативан утицај на психичко здравље појединих људи,
- нарушавање права на приватност,

- спровођење агресивног прозелитизма,
- избегавање плаћања рада својим члановима,
- пропаганде против служња војног рока и то и класичног и алтернативног,
- подстицање чланова да не поштују заставу и химну државе.¹³

После сасушања сведока и експертских комисија (у њиховом саставу су били социолози и научници који се баве религијом, лингвисти, психолози, књижевници и психијатри) одлучено је да се забрани даљи рад Јеховиних сведока у Москви. Оно што је, међутим, интересантно јесу потресни искази сведока и, од стране Суда, истицање, после тога, (чланова) закона који су повређени (Устав Руске Федерације, Породични закон Руске Федерације, Радни кодекс РФ, Основни закон РФ о очувању здравља грађана).¹⁴

У образложењу пресуде о забрани рада Јеховиним сведоцима у Москви, посебно су интересантни, како смо навели, закони које су кршили.

1. Прекршен је Устав Руске Федерације, чл. 23. који гарантује право на живот, личну и породичну приватност. Наиме, Јеховини сведоци су дозвољавали да се посеже на личност, права и слободу грађана.
2. Прекршен је 38 члан Устава РФ који гарантује права и обавезу родитељима на васпитање деце. Наиме, Јеховини сведоци су најчешће без сагласности једног од родитеља (оног који није члан) организовали њихово религиозно и грађанско васпитање.

Овом приликом прекршени су и Међународни закони, тачније Конвенција о правима деце. Наиме, мајке које су постајале чланице Јеховиних сведока запостављале су храњење и васпитавање деце у корист рада за организацију, често их излажући и физичком и менталном насиљу.

Такође, Јеховини сведоци су забрањивали деци да славе рођендане, да учествују у школским и дечјим приватним играма, да одлазе у Музеје и друге културне установе, што је нарушавање њихових права која се тичу здравог развоја.

3. Јеховини сведоци су прекршили и важећи Закон о раду Руске Федерације, шаљући чланове организације на рад у друга места, при чему им

¹³ Решение Именем Российской Федерации, 26 марта 2005. Гловинский районный суд Северного АО г. Москвы в составе: председательствующего федерального судьи Дубинской В. К, <http://iriney.ru.sects/witnessInews049.htm>

¹⁴ Упор.: Жоси Дојон, *Била сам Јеховин сведок*, Каленић, Крагујевац, 1987.; *Расправљање на темељу Писма*, Бруклин, 1991.; Рената Спрунг, *Јеховини сведоци – зашвор без зидова*, Бели анђео, Шабац, 1998.

нису обезбеђивали адекватну новчану награду, а такође није поштована њихова професија као ни радно време. Истовремено, приморавали су чланове организације на додатни рад, што представља кршења права грађана.

4. Јеховини сведоци су као организација подстицали своје припаднике на самоубиство преко забране примања крви, у случају болести
5. У учењу Јеховиних сведока, према налазима психијатара, садрже се фактори који могу довести до неуротизације и депресивних стања њених припадника као и психичког растројства. Такође, у учењу Јеховиних сведока постоје погледи и идеје које потцењују друге религије.
6. Јеховини сведоци су, поред тога, распаљивали религиозну, социјалну и националну нетрпељивост повезану са насиљем или позивању на насиље, што је од стране суда утврђено као тачно.
7. Јеховини сведоци су стално подстицали своје припаднике на непослушност у односу на законе Русије (позивали су их да не служе војску, потцењивали и ружили државне симболе – заставу и химну, забрањивали им да славе државне празнике). Суд је утврдио да је и ово тачно.

У Русији је, поред забране Јеховиних сведока у Москви, забрањен и рад секте Аум Шинрикјо¹⁵, познате по коришћењу бојних отрова у Токијском метроу када је велики број људи настрадао. Остале „иностране верске организације“ нису још дошле на удар, мада се прикупљају подаци о раду неких, попут Сајентолога, који су већ забрањени у Немачкој и Француској.¹⁶ У овај посао укључена је Федерална служба безбедности (бивши КГБ) која је део свог кадра кроз низ курсева оспособила за овај рад.¹⁷ Какви ће резултати рада безбедњака бити, остаје да се види.

Овакву руску делатност, када су у питању „иностране религиозне организације“, не одобравају САД. Наиме, 2. маја 2000. године, америчка Комисија за верске слободе у свету изложила је критици Руски закон из 1997. године о

¹⁵ Иако је у Руској Федерацији секта „Аум Шинрикјо“ забрањена она и даље делује. Тако су медији забележили догађај да је једно цело село прешло у ову секту. Види: Целая деревня перешла под контроль запрещенной в России секты „Аум Синрикке“, http://www.pravoslavie.ru/news/02_28/3htm

¹⁶ Запрещенная во Франции секта Сайентологии пытается оправдаться в Европейском суде, http://www.pravoslavie.ru/news/06_12/13htm. Сајентологе је француски суд забранио као једну од „најопаснијих милитаристичких секти које делују у Француској“. Секта је продирала у многе сфере дрштвеног живота, систем образовања, здравствене установе, органе правосуђа итд. Секта је, такође, у свом раду на придобијању нових чланова користила психолошке притиске и психотроне супстанце. Ову секту, према мишљењу Француске, снажно подржава влада САД.

¹⁷ ФСБ против сектантов, <http://www.pravoslavie.ru/news/010806/11htm>

слободи савести и религиозним организацијама. Комисија је администрацији и Конгресу САД предложила да предузме низ мера против Руске Федерације због наводног кршења права у области верских слобода и верске толеранције.¹⁸

Секте и гражва

Да се иза појаве мноштва секти крије одређена политика није тајна. Међутим, давање слобода да се крене у ову делатност отворило је могућност и за разне мешетаре и болесне људе. Први наговештај да секта може допринети, односно подстаћи масовно самоубиство, десио се 18. новембра 1978. године, у селу Џонстаун (Гвајана) где су амерички грађани, чланови секте „Народни храм“ Џима Џонса, њих 914, извршили масовно самоубиство.¹⁹ Потом се догодио прави мали рат (50 дана) полиције Тексаса (САД), (почео 19. априла 1993. године), са сектом «Лоза Давидова» приликом кога је 90 чланова секте (од којих су 25 била деца) извршило самозапаљење. Већ следеће, 1994. године (5. октобра) Европа је осетила деструктивну делатност секташа када су припадници „Реда сунчевог храма“, њих 48 извршило самоспаљивање. Догађај се збио у Швајцарској, кантон Вале.

Године 1995, крајем децембра, у Француским Алпима код села Сен Пјер де Перен, у ритуалном обреду погинуло је 16 људи, међу њима и троје деце. У Канади, 22. марта 1997. године у Сен-Казимиру (провинција Квебеј) у току ритуалног самоубиства живот је изгубило пет припадника „Реда сунчевог храма“.

Године 1997, 26. марта, у Сан Дијегу (Калифорнија, САД) 39 људи је извршило самоубиство. Касније се установило да су сви били припадници секте „Небеска врата“ и да је то учињено на захтев секте узимањем велике дозе фенобарбитала.

Такође, 2000. године, 17. марта, у градићу Канунгу (Уганда) преко 500 људи је извршило самоубиство паљењем храма. Секта их је учила о скором крају света.²⁰

Међу првим државама у Европи, али не и једина, које су се активирале по питању активности секти јесте Француска. Последица овога је доношење

¹⁸ Вашингтон обеспокоен ограничењем дејателности сект в России, http://www.pravoslavie.ru/news/05_06/10htm

¹⁹ Зоран Милошевић, *Верске секте и култови*, Бели анђео, Шабац, 1997.; Упор. Зоран Д. Луковић, *Верске секте и њихово право*, четврто дигуњено издање, ИФ Архиепископије Београдско-Карловачке/Драганић, Београд, 2003.

²⁰ Около 500 сектантов покончили жизнь самоубийством на западе Уганды, http://www.pravoslavie.ru/news/20_03/12htm

Закона о контроли религиозних група, 2001. године.²¹ Сагласно Закону, држава може забранити све оне секте које у свом раду користе „ментално шиканирање“ и „прање мозга“.²² Раду на Закону, претходно је рад стручњака (Међуминистарски комитет за борбу против секти) опуномоћених од свих министарстава Француске владе који су после две године рада предали француском премијеру Лионелу Жоспену материјал, а као главни кандидати за забрану појавиле су се секте „Ред сунчаног храма“ и тзв. Сајентолошка црква.

Француски закон о сектама предвиђа да се оне могу забранити уколико, свесно или несвесно утичу на живот, физичку или психичку целовитост човека, излажу опасностима човека, атакују на његову слободу, достојанство, а посебно излажу опасностима малолетна лица. Затим, ако се обавља нелегална медицинска и фармацеутска пракса, као и ако се користи реклама заснована на лажима, превари и фалсификату.²³

Правно регулисање делатности секти предузео је и италијански Парламент који је формирао специјалну парламентарну Комисију која треба да се позабави овим питањем. Италијанско друштво и држава, како је саопштило Министарство образовања ове државе, има највише проблема са друштвима, кружоцима и слободним организацијама окултног корена које су одговорне за раст наркоманије и криминала, умањивање успеха деце у школама и факултетима, те повећани број породичних драма.²⁴ Од априла 1998. године Министарство унутрашњих послова Италије почело је да се бави сектама. У оквиру овог Министарства било је формирано специјално поддељење за праћење ових окултних религиозних организација. Ово поддељење је установило да више од 83.000 Италијана припада 137 различитих „магијских организација“, при чему је половина од њих приступила овим организацијама у последњих 20 месеци.²⁵

У ово време италијанска полиција је направила 8.500 досијеа људи који припадају окултним сектама, а који у свом раду користе методе које се косе са италијанским законима, укључујући и насилно задржавање појединих лица у објектима под контролом окултиста. Посебан део у полицијским извештајима припао је и Сатанистима (припадају окултној религији) који су у великим италијанским градовима одговорни за скрнављење гробља и цртање својих

²¹ Парламент Франције одобрио закон о контроле над религиозним групама, <http://www.pravoslavie.ru/news/010528/18.htm>

²² Франција запретила дејателноста религиозних сект, http://www.pravoslavie.ru/news/06_26/06.htm

²³ Види: Закон Франције о предупредени и пресечени сектантских течени, ущемляющих права и основные свободы человека, 2001 г., <http://iriney.vinchi.ru/legal/010.htm>

²⁴ Комиссия итальянского парламента займется сектами, http://www.pravoslavie.ru/news/05_15/06.htm

²⁵ Исто.

симбола по фасадама зграда и транспортним средствима.²⁶ Полиција је у Торину, Болоњи и другим градовима, задржала десетине младих људи који су правили нереди по граду и који су једва стајали на ногама колико су били дрогирани. Ради се о припадницима „Деце Сатане“.²⁷

Нешто другачији приступ секташкој проблематици има Аустрија. Она је 9. јануара 1998. године донела закон „О правном положају општина религиозног корена“. Религиозне организације захтев за правно признавање подносе Федералном министарству образовања и културе, а да би имали статус правног лица неопходно је да испуне следеће услове:

- да имају најмање 300 чланова (у Русији је то 6.000) који имају боравак у Аустрији, а да истовремено, нису чланови неке друге религиозне конфесије, црквене општине, цркве или религиозне организације,
- да им је верско учење различито од верског учења свих других вероисповести, религиозних општина, цркви или религиозне организације,
- верско учење и пракса организације која жели статус правног лица, не сме да долази у конфликт са интересима друштвене безбедности и друштвеног поретка, здравља, правима и слободама човека општеприхваћеним у демократском друштву,
- посебно не смеју да долазе у сукоб са најважнијим законима, да се мешају у психички развој омладине, да нарушавају психологију личности или да користе психотерапеутске методе за ширење верског учења.²⁸

Јасно је да овом методом држава Аустрија задржава велика права у овој области, међутим, како ће се Закон примењивати остаје да се види.

Сличне иницијативе запажене су и у Швајцарској²⁹, такође као у Италији од 1998. године, односно после самоубистава припадника секте „Ред сунчевог храма“.

У Пољској је покренута акција „Година без секти“ коју је покренуо Свепољски комитет заштите од секти. На улицама се деле леци овог комитета са основним информацијама како се заштити од секташког врбовања. Такође, Пољско Министарство унутрашњих послова је основало специјално одељење за борбу са религиозним сектама. „Основни задатак овог одељења је скупљање и анализа информација о делатности секти, разрада превентив-

²⁶ Упор.: Зоран Милошевић, *Окултизам – државна религија?*, СПЦО, Брчко, 2002. В.И. Вермечук, *Социологија религије*, Юнити, Москва, 2004, стр. 173 – 213.

²⁷ Комиссия итальянского парламента займется сектами, http://www.pravoslavie.ru/news/05_15/06.htm

²⁸ Федеральный закон Австрии, <http://iriney.vinchi.ru/legal/004.htm>

²⁹ Противосектантские законодательные инициативы в Швейцарии, <http://iriney.vinchi.ru/legal/004.htm>

них програма, по овом питању, у раду са младима како би се заштитили од религиозних прохибишта“. Један од првих задатака овог полицијског органа је састављање списка секти присутних у Пољској.³⁰

Закључак

Када се данас сагледа стање на подручју верских права и слобода, односно заштите грађана од деловања деструктивних и тоталитарних секти запажа се да су поједине државе направиле значајан помак (Русија, Белорусија³¹, Француска, Немачка, Италија, Аустрија...), али да у српским земљама тога још нема. Свакако да овоме доприноси посебан политички статус Србије и Црне Горе, те Републике Српске у светским оквирима (дежурно сумњи-во лице). Несигурна власт стално чека да јој се сваки потез одобри из иностранства, без обзира што чекање или понашање по диктату, штетно утиче на грађане. Овоме доприноси и друштвена наука, посебно већи део социолога³² – која се жалбама грађана о деструктивном и тоталитарном деловању неких секти, те научницима и истраживачима из других сфера друштвене науке, па и оним са аматерским предзнаком – супротстављају причом да секте никоме не штете, да су њихова права неоспорна, а права православних спорна...³³ Управо тако је било и у судском поступку за забрану рада Јеховиних сведока у Москви. Од свих чланова експертске Комисије само су социолози изнели другачије мишљење, тј. мишљење у корист Јеховиних сведока.³⁴

На срећу, светска кретања у овој области говоре да тај део социолога није у праву. Остaje, међутим, чињеница да су многе друге струке пре и боље

³⁰ В Пољше разворчваеа борба с сектама, http://www.pravoslavie.ru/news/07_17/17htm

³¹ Белорусија је развила специфичан метод одбране од секти. Наиме, сви они мисионари који нису испоштовали законску регулативу бивају протерани из државе. На пример, 2004. године протерана су из земље два Мормонска мисионара, иначе грађани САД. У свом мисионарском раду крили су се иза службено регистроване хуманитарне организације «Софија». Они су на састанцима ширили верску литературу, сабирали вернике. Године 2001. депортовано је троје америчких грађана због истих разлога. Види: Двое грађдан США депортированы из Белоруссии за незаконную миссионерскую деятельность, <http://www.pravoslavie.ru/цгибин/нењс.цги?итем=2р041026103057>

³² Види: Dragoljub B. Đorđević, Proroci «nove istine»: *Sekte i kultovi – Šta treba da znamo o novim religioznim pokretima?*, JUNIR/Društvo za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja dece i omladine, Niš, 1998.; Ivan Cvitković, *Religije suvremenog svijeta*, treće izdanje, DES, Sarajevo, 2005, str. 318.; Ivan Cvitković, *Sociološki pogled na naciju i religiju*, DES, Sarajevo, 2005.; Ivan Cvitković, *Sociologija religije*, treće izdanje, DES, Sarajevo, 2004.

³³ Зоран Милошевић, *Секте и демократија*, Виша хемијско-технолошка школа. Шабац, 1999, стр. 5 – 33.; Зоран Милошевић, *Верске секте и либерална демократија*, Српске органске студије, бр. 1 – 2, Београд, 2001, стр. 31 – 43.

³⁴ Ajlin Barker, *Novi religiozni pokreti*, Zograf, Niš, 2004.

запазиле кретања у области верских секти него они који би по природи посла требало први да реагују.

Оно што сада треба да се деси јесте и охрабривање домаћих политичара да почну да штите своје грађане, али и духовност и културу која је иманентна српском народу.

Резиме

Др Зоран Милошевић

Институти за политичке студије, Београд

НОВА ДРЖАВНА ПОЛИТИКА РУСИЈЕ И НЕКИХ ЕВРОПСКИХ ДРЖАВА ПРЕМА ВЕРСКИМ СЕКТАМА

Руска Федерација, али и низ Европских држава, започеле су својеврсну ревизију погледа на деловање нетрадиционалних, иностраних религиозних организација, у народу познате као секте. У Руској Федерацији је забрањен рад секте „Аум Шинрикјо“, а у граду Москви делатност „Јеховиним сведоцима“. У Француској су забрањени „Ред сунчевог храма“ и тзв. Сајентолошка црква, док Италија прати и контролише рад окултних религиозних организација. Заједничко у овим новим корацима је сазнање да неке религиозне организације (секте) доприносе дестабилизацији друштва, појачаном криминалу и наркоманији, те промени културног обрасца и националног мишљења, као и политичкој дестабилизацији друштва и државе. Поред тога, обратила се пажња и на злостављање деце, породица и непоштовање закона о раду.

Кључне речи: Религиозне организације, секте, безбедност, друштво, вредности, Русија, Француска, Италија.

Summary

Zoran Milosevic Ph.D.
Institute for Political Studies, Belgrade

NEW STATE POLICY OF RUSSIA AND SOME EUROPEAN STATES IN REGARD TO RELIGIOUS SECTS

Russian Federation, as well as a number of European states, has started with a kind of revision of the views on activity of non-traditional, foreign religious organizations, world wide known as sects. In Russian Federation there has been a ban on activity of a "Aum Shinrikyou" sect, and in the city of Moscow the activity of "The Witnesses of Jehova" has also been banned. In France, "The Order of the Temple of Sun" and so-called Church of Scientology have been banned lately, while in Italy there have been close monitoring and controlling of occult religious organization going on. In regard to these recent events it was discovered that some religious organizations (sects) contributed to destabilization of society, strengthening of criminality and drug addiction, to the change of cultural standards and national thinking as well as to political destabilization of society and state. In addition to it, attention has also been paid to the children and family abuse and disrespect of the Labor Law.

Key Words: religious organizations, sects, security, society, values, Russia, France, Italy.

Литература

- Вашингтон обеспокоен ограничением деятельности сект в России, http://www.pravoslavie.ru/news/05_06/10shtm
- Barker, Ajlin: *Novi religiozni pokreti*, Zograf, Niš, 2004.
- Вермечук, В.И.: *Социология религии*, Юнити, Москва, 2004.
- Дојон, Жоси: *Била сам Јеховин сведок*, Каленић, Крагујевац, 1987.
- Ђорђевић, Драгољуб В.: *Пророчи „нове истине”: Сekte i kultovi – Šta treba da znato o novin religioznim pokretima?*, JUNIR/Društvo za zaštitu i unapređenje mentalnog zdravlja dece i omladine, Niš, 1998.

- Закон Франции о предупреждении и пресечении сектантских течений, ущемляющих права и основные свободы человека, 2001 г., <http://iriney.vinchi.ru/legal/010.htm>
- Запрещенная во Франции секта Сайентологии пытается оправдаться в Европейском суде, http://www.pravoslavie.ru/news/06_12/13htm.
- *Как защитить вашего ребенка?*, Сборник статей, Даниловский благовестник, Москва 2003.
- Кислюк, К. В./ Кучер, О. Н.: *Религиоведение*, Феникс, Ростов-на-Дону/Торсинг, Харьков, 2003.
- Кривельская Н. В., *Секта: угроза и поиск защиты*, Фонд «Благовест», Москва, 1999.
- Комиссия итальянского парламента займется сектами, http://www.pravoslavie.ru/news/05_15/06htm
- Луковић, Д. Зоран: *Верске секте и православље*, четврто дипуњено издање, ИФ Архиепископије Београдско-Карловачке/Драганић, Београд, 2003.
- Милошевић, Зоран: *Верске секте и култови*, Бели анђео, Шабац, 1997.
- Милошевић, Зоран: *Секте и демократија*, Виша хемијско-технолошка школа. Шабац, 1999.
- Милошевић, Зоран: *Верске секте и либерална демократија*, *Српске орјанске списуције*, бр. 1 – 2, Београд, 2001.
- Милошевић, Зоран: *Окултизам – државна религија?*, СПЦО, Брчко, 2002.
- Милошевић, Зоран: „Наука о религији“ у Белорусији – између марксистичке традиције и захтева савремености, *Зборник радова са научног скупа Традиција и савременост*, Бања Лука 4-6. новембар 2004., Бања Лука, 2004.
- Милошевић, Зоран: *Руско њињање данас*, Институт за политичке студије, Београд, 2006.
- Николаева, Олеся: *Православие и свобода*, Москва, 2002.
- Около 500 сектантов покончили жизнь самоубийством на западе Уганды, http://www.pravoslavie.ru/news/20_03/12htm
- Парламнет Франции одобрил закон о контроле над религиозными группами, <http://www.pravoslavie.ru/news/010528/18htm>
- Противосектантские законодательные инициативы в Швейцарии, <http://iriney.vinchi.ru/legal/004.htm>

- Полинский, Андрей: Российского лжехриста финансируют из США, http://www.pravoslavie.ru/journal/society/vicc_sekt.htm
- Решение Именем Российской Федерации, 26 марта 2005. Гловинский районный суд Северного АО г. Москвы в составе: председательствующего федерального судьи Дубинской В. К, <http://iriney.ru.sects/witnessnews049.htm>
- *Расправљање на шемељу Писма*, Бруклин, 1991.
- Спрунг, Рената: *Јеховини сведоци – зашвор без зигова*, Бели анђео, Шабац, 1998
- Тайные цели новых религий на территории России, http://www.pravoslavie.ru/journal/society/pismo_ministra?htm.
- Федеральный закон Австрии, <http://iriney.vinchi.ru/legal/004.htm>
- Франция запретила деятельность религиозных сект, http://www.pravoslavie.ru/news/06_26/06htm
- ФСБ против сектантов, <http://www.pravoslavie.ru/news/010806/11htm>
- Целая деревня перешла под контроль запрещенной в России секты «Аум Синрике», http://www.pravoslavie.ru/news/02_28/3htm
- Cvitković, Ivan: *Religije suvremenog svijeta*, treće izdanje, DES, Sarajevo, 2005,
- Cvitković, Ivan: *Sociološki pogled na naciju i religiju*, DES, Sarajevo, 2005.
- Cvitković, Ivan: *Sociologija religije*, treće izdanje, DES, Sarajevo, 2004.
- Чинилин, Павел: Концепция национальной безопасности Российской Федерации и противодействие религиозному экстремизму, <http://iriney.vinchi.ru/legal/001.htm>